

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут природокористування та
гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА
ВК 14 Філософія управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Шаkun Н.В.

(прізвище та ініціали)

« 01 » вересня 2025 р.

Розробник (-и): Мандрагеля В.А., професор, д.філос.н., професор

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
(назва кафедри)

Протокол від « 01 » вересня 2025 р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Шаkun Н.В.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	3 рік навчання / 5 семестр
Викладач	Мандрагеля Володимир Андрійович, професор кафедри філософії і суспільних наук, д.філос.н.
Профайл викладача	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/komanda-mandragalya/
Контакти викладача	mandra09@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Філософія управління» є важливим компонентом підготовки здобувачів за спеціальністю 033 «Філософія», ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», що відображено у її програмному змісті. **Об'єкт дисципліни** – філософські проблеми управління. **Предмет дисципліни** – філософське осмислення методологічних та світоглядних засад управління як фундаментальної властивості об'єктивної реальності та універсального принципу організації й розвитку природного і соціального буття.

Для ефективної підготовки здобувачів вищої освіти (ЗВО) застосовуються: навчальні лекції, семінари, консультації, дискусії, написання есе.

Курс складається із двох модулів: «Основні історико-філософські парадигми управління», «Сучасні теорії та концепції філософського осмислення управління».

3. Мета та завдання курсу. Мета викладання навчальної дисципліни – формування у студентів розуміння особливостей функціонування в суспільстві розмаїття світоглядно-філософських принципів, інтерпретацій та практик управління, як свідомої, цілеспрямованої дії людей на суспільну систему в цілому або на окремі її ланки.

Завдання:

- надати студентам знання про філософське осмислення феномену управління;
- з'ясувати особливості управління в контексті різних філософських парадигм;
- сформувати ґрунтовне уявлення про сучасні стратегії управління організаціями;
- зорієнтувати студентів, які вивчають філософію управління організаціями щодо визначення світоглядно-методологічних засад вибору принципів й стилей управління та варіантів їх використання в управлінській діяльності.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

СК15. Здатність використовувати в професійній діяльності філософське знання для визначення стратегій і якісних характеристик перетворень в соціумі та політикумі.

СК16. Здатність використовувати соціогуманітарні технології для аналізу і прогнозування суспільно-політичних процесів на місцевому, регіональному та глобальному рівні.

4. Результати навчання.

Під час вивчення дисципліни здобувач ЗВО має досягнути або вдосконалити здатності, передбачені освітньою програмою:

ПРН7. Розуміти сучасну наукову картину світу, її основні проблеми та суперечності.

ПРН15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Після засвоєння дисципліни здобувач ЗВО має **знати**:

- методологію управління;
- основні філософські парадигми управління;
- сутність та зміст основних категорій й понять філософії управління;
- соціальні ситуації, в яких можуть бути застосовані категорії філософії управління;
- технологію застосування категорій філософії управління;

Після засвоєння дисципліни здобувач ЗВО має **вміти**:

- пояснювати необхідність застосування різноманітних філософських підходів до управління;
- запроваджувати сучасні моделі управління та їх виміри (антропологічний, аксіологічний тощо) у практику життя й діяльності;

- здійснювати порівняльний аналіз управлінських концепцій та стилей;
- застосовувати набуті знання, навички й вміння з метою оцінки й удосконалення практики управління і менеджменту

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з попередніх дисциплін «Логіка», «Історія світової суспільно-політичної думки», «Філософська антропологія», «Аналітика соціогуманітарної сфери».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	24
Семінарські (практичні) заняття	16
Самостійна робота	80
Всього кредитів (годин)	4 (120 годин)

Форма проведення занять – лекційні, семінарські (практичні), самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Змістовний модуль 1. Основні історико-філософські парадигми управління

Тема 1. Філософські проблеми управління: об'єкт, предмет, типи.

Основні поняття теми: управління, менеджмент, керівництво, лідерство. Основні етапи управління. Управління як процес. Філософські основи управління у системі наукових знань. Місце філософії управління серед філософських дисциплін (онтологія, гносеологія, аксіологія).

Об'єкт філософії управління.

Предмет філософії управління. Ціннісно-смісловий універсум людини і феномен управління.

Суб'єкт і об'єкт управління. Суб'єкт і об'єкт соціального управління, їхні основні характеристики та зворотний зв'язок. Динаміка взаємодії суб'єкту та об'єкту управління.

Типи управління. Роль потреб та інтересів у формуванні мотивів і цілей управлінської діяльності. Концепції соціального обміну (П. Блау, Дж. Хоманс, Р. Емерсон та інші). Підходи А.Адлера, К.Юнга, Е. Фромма. Піраміда потреб А. Маслоу. Колективна ідентичність теоретиків громадянського суспільства Д. Коена та Е. Арато.

Три рівні управлінської діяльності: технологічний; прагматичний; морально-світоглядний.

Управлінські ролі (за Г. Мюнцбергом): міжособистісні ролі (обличчя організації, лідер, людина, що забезпечує зв'язки); інформаційні ролі (аналітик, інформатор, виразник ідей та думок); ролі, пов'язані з прийняттям рішень (підприємець, стабілізатор, людина, що розподіляє ресурси, людина, що веде переговори). Сучасні парадигми управління та здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями

Тема 2. Еволюція філософського осмислення феномену управління

Проблеми управління у філософії Стародавнього світу.

Індія та погляди, викладені у Ведах, Упанішадах, Законах Ману, Артхашастрі. Сім елементів: цар, міністри, територія, столиця, державна казна, військо і міжнародні союзники. Природне походження державного управління і характеру законів.

Стародавній Китай та концепція «Гуманного управління» Конфуція (551 – 479 до н. е.). Концепція даосизму (справедливість і порядок) Лао-цзи. Мо-дзи (До Ді) та питання любові і взаємоповаги.

Антична Греція, розвиток поглядів Піфігора, Геракліта, Сократа, Платона (управління – прерогатива людей освічених, форми правління), Аристотеля (правильні і неправильні форми управління)

Обґрунтування управлінських функцій в філософії Середніх віків та епохи Відродження. Християнська концепція та теоретичні основи управління у вченні Аврелія Августина (354 – 430 н.е.). Фома Аквінський (1224-1274 рр.) та його погляди на управління в праці «Сума теології» (1256-1274 рр.). Початок Відродження (Марселій Падуанський, Данте Аліг'єрі, Вільям Оккам).

Світоглядно-методологічні основи управління в філософії Нового часу та Просвітництва. Емпіризм та раціоналізм – теоретична основа системи управління в XVII-XIX ст. Р. Оуен – філософ і реформатор менеджменту. Проблеми управління суспільством у класичній німецькій філософії. Кантівське розуміння системи управління людьми. Управління в фіхтеанській філософії дії. Система «керівник – підлеглий» в філософії об'єктивного ідеалізму Г.Гегеля.

Сучасний стан філософського осмислення феномену управління. Ф. Тейлор родоначальник теорії та практики функціонального управління. «Класична адміністративна школа менеджменту». Принципи теорії управління А. Файоля та організаційної діяльності Г. Черча. Теорія Ідеального типу адміністративної організації («бюрократії») М. Вебера. Школа концепції «людських відносин» (Е. Мейо, М. Фоллет та Ф. Ротлісберг.). Ф. Герцберг – фундатор «Руху за збагачення праці». Теорія управління людськими ресурсами (Е. Шейн, Р. Петерсон, Л. Трейсі). Школа «соціальних систем». Г. Саймон. Теорія «ситуаційного підходу» (Р. Моклер, У. Реддін, Ф. Фідлер). Процесуальний, системний, ситуаційний, універсальний підходи щодо теорії управління.

Специфіка управління у кризових ситуація (пандемії, війни, збройні конфлікти, надзвичайні ситуації). Питання управління в умовах запровадження воєнного стану в Україні.

Тема 3. Сучасні філософські підходи до управління: зміст, специфіка, концепти.

Сучасні тенденції у розвитку теорії управління. Нова парадигма управління. Глобалізаційні процеси та їх вплив управлінську діяльність. Лібералізація та демократизація цивілізаційного поступу. Особливості управління в розвинутих країнах світу. Врахування психо-культурних особливостей націй в управлінні.

Нові моделі соціального управління в Україні, передумови їх формування. Зміст і специфіка нової парадигми управління в Україні. Впровадження в практику ефективних методів управління. Поєднання методів ринкового регулювання з державним регулюванням соціально-економічних процесів. Регулятивна роль держави в управлінні суспільством. Формування і функціонування ринкових господарюючих суб'єктів. Соціальна орієнтація організацій. Самоврядування і перехід до поліцентричної системи господарювання. Поєднання ринкових і адміністративних методів управління. Управління під час запровадження в країні воєнного стану.

Характерні властивості української національної культури (менталітету). Інтроверсія, екстернальність, раціональність, емоційність, чутливість, індивідуалізм, анархизм, сенсорність. Український менталітет і формування нової моделі управління в Україні. Українська національна ідея і ментальні особливості української нації. Зміна ціннісних орієнтацій сучасного менеджера. Здатність витися і оволодівати сучасними знаннями.

Тема 4. Наука в системі соціального управління.

Епістемологія: філософське вчення про знання. Поняття знання. Суть знання і його види. Поняття наукового знання. Характер наукового знання і його специфіка. Логічна структура наукового знання. Рівні наукового знання. Теоретичні знання і їх роль в ефективності управлінської діяльності. Теоретичні знання і соціальні закони як методологічна основа управлінської діяльності. Пізнання і управління. Методи пізнання на теоретичному рівні. Підстави наукового знання. Закони. Основні поняття науки. Теорії. Факти, ідеї. Ідеали і норми наукового знання. Наукова картина світу. Емпіричні знання і їх роль в управлінні соціальними процесами. Методи на емпіричному рівні пізнання. Соціальний експеримент, його

класифікація і роль в управлінській діяльності.

Наука в системі соціального управління. Поняття науки. Багаторівнева сутність науки. Соціальні функції науки. Поняття управління наукою. Специфіка управління наукою. Управління науковою діяльністю. Управління науковими дослідженнями і розробками. Управління формуванням наукових напрямів. Управління організацією. Функції управління наукою. Методи управління наукою. Завдання управління наукою. Державна наукова політика як засіб управління наукою. Наука як важливий інструмент набуття навичок ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

Змістовний модуль 2. Сучасні теорії та концепції філософського осмислення управління

Тема 5. Моделі управління: онтологічний та гносеологічний виміри.

Онтологічний вимір феномену управління. Поняття моделі управління. Критерії типологізації управлінських систем.

Ліберальний тип управлінських систем: вільна самореалізація індивідуальних і групових соціальних суб'єктів, стихійні форми реалізації індивідуальних інтересів у виді боротьби, конкуренції, змагальності. Фактори взаємного емоційного та інтелектуального "впливу", тиску, стихійної конкуренції індивідуальних цілей, думок. Залежність реалізації й контролю виробленого рішення від самостійного прийняття відповідальності на себе найбільш зацікавленими в ньому особами.

Тоталітарна система управління: стабільність, надійність, визначеність, колективна сила, яка персоніфікована у конкретній особі лідера, пріоритет загальногрупових цілей над індивідуальними (асиміляція індивіда групою), чітка ієрархічна система керування, жорсткий поділ управлінських функцій, міцна система контролю, висока технологізованість управлінських відносин.

Демократична система управління: цінності рівних прав і можливостей для всіх індивідів, кожна людина має рівні права постановки проблем і пропозиції рішень у своїй організації, рішення приймаються більшістю, відсутність чітких механізмів їхньої реалізації.

Співтворча модель управління: можливість індивідуального самовираження, створення надійних і стійких засобів керування, наявність механізмів, що забезпечують рівність можливостей усіх, забезпечення умов для позитивного саморозвитку як організації, так і кожного її члена, «перспективна рефлексія», реалізації принципу полілогічності. Поєднання функцій контролю та підтримки реалізації проекту, як умова що забезпечує максимум ефективності.

Гносеологічний вимір феномену управління. Когнітивне моделювання як спосіб проведення системного аналізу ситуації, прогнозування сценаріїв управління її розвитком. Рефлексивне управління як спосіб формування уявлень суб'єктів про ситуацію.

Тема 6. Теоретико-методологічні засади соціального управління.

Методологічні засади управління. Ієрархія методів та підходів до осмислення управління: філософсько-світоглядний підхід, загальнонаукові та спеціальні методи. Можливості застосування методів інших наук в рефлексії управління. Методологія філософських проблем управління та її рівні. Аналіз понять «управління», «інформація», «доцільність», «регулювання», «зворотній зв'язок» тощо. Принципи формування і розвитку системи управління. Діалектика, метафізика, позитивізм, структуралізм, екзистенціалізм, феноменологія, герменевтика, психоаналіз, натурфілософія, синергетика та інші засади філософського дискурсу проблем управління. Здатність використовувати соціогуманітарні технології для аналізу і прогнозування суспільно-політичних процесів на місцевому, регіональному та глобальному рівні.

Соціальне управління та управлінська діяльність в контексті загальнометодологічних принципів і підходів: комплексності; системності; суб'єктного, психологічного детермінізму і розвитку; гуманізму. Системна методологія управлінських систем. Структурно-функціональний аналіз. Інституціональний підхід. Антропологічний метод. Комплексний підхід. Загальнометодологічні та специфічні принципи управлінської діяльності. Гуманістична парадигма управління.

Методологія гуманістичного управління: формування категоріально-понятійного апарату; поєднання методологій соціального управління і наукового пізнання; адаптація і інтеграція філософської, загальнонаукової і частково наукової методології. Розвиток системної методології, що розвивається на межі між соціальною філософією і державним управлінням. Здатність використовувати в професійній діяльності філософське знання для визначення стратегій і якісних характеристик перетворень в соціумі та політикумі.

Тема 7. Антропологічний та аксіологічний дискурси управлінської діяльності.

Філософська антропологія та її значення для дослідження проблем управління. Антропологічні засади та соціокультурні передумови управлінської діяльності. Людина як суб'єкт і об'єкт управління. Гуманістичні підвалини взаємовідносин між суб'єктом і об'єктом управління.

Статусно-ролева стратифікація в управлінні. Гуманістичні типи управління та управлінські ролі. Людина, індивід, особа, особистість як категорії (загальні поняття) антропологічного дискурсу в філософії управління. Біологічне, соціальне та духовне: їх єдність та парадокси взаємодії в управлінському процесі.

Екзистенційні виміри управлінських процесів. Лідерство в управлінні, його поняття та види. Ознаки і типологія управлінських еліт. Особистісні та міжособистісні конфлікти в управлінській діяльності: сутність, передумови, шляхи розв'язання. Роль інтуїції в управлінській практиці. Феномен творчості. Творчий характер управлінської діяльності.

Мета управління та її гуманістичний зміст. Цінності управління як система. Людина як правова цінність. Роль соціальних, духовних потреб, інтересів та загальнолюдських цінностей у визначенні пріоритетів управлінської діяльності. Ефективність та доцільність як управлінські цінності. Перспективи взаємодії антропологічного та аксіологічного дискурсу у філософії управління.

Визначальна роль соціальних теорій, ідеалів, людей та програм в управлінні. «Ідоли» та ідеали в управлінні. Управління і соціальний капітал. Роль соціальних норм, цінностей, менталітету в управлінні.

Соціальна відповідальність бізнесу в сучасному суспільстві. Проблема оптимальності управлінських рішень.

Тема 8. Філософські основи прийняття управлінських рішень.

Управління як процес прийняття рішень. Поняття, сутність та основні стадії прийняття управлінського рішення. Онтологічні, гносеологічні, антропологічні, аксіологічні та праксеологічні аспекти прийняття управлінських рішень.

Вихідні передумови та світоглядно-ідейні засади прийняття управлінських рішень. Адекватність цілей і засобів в процесі підготовки та виконання управлінських рішень. Об'єктивне та суб'єктивне в процесі підготовки, прийняття та оцінки управлінських рішень. Форма і зміст управлінського рішення. Причини і наслідки управлінських рішень.

Проблема оцінки управлінського рішення, його ефективності та відповідності поставленим меті. Проблема оптимальності управлінських рішень. Процес реалізації управлінського рішення як свідчення його оптимальності. Фактичні та правові, матеріальні та ідеальні результати управлінського рішення. Уявні та дійсні результати управлінського рішення. Проблема співвідношення наміру, концептуальної розробки та втілення в життя управлінського рішення. Виконання управлінського рішення як реалізація цілей управлінської діяльності.

Специфіка прийняття управлінських рішень в конфліктних, конкурентних та інших ускладнених умовах. Проблема вибору, свобода та необхідність в управлінському рішенні: дискусія між детермінізмом та індетермінізмом.

Регулятивні процеси в управлінській діяльності. Поняття і суть регулятивних процесів в управлінні. Структурні компоненти регулятивних процесів в управлінні. Особливості регулятивних процесів в управлінській діяльності. Система соціальних регуляторів управлінської діяльності. Культурні цінності як регулятори управління. Соціальні норми як регулятори управлінської діяльності. Норми моралі як управлінські регулятори суспільних відносин. Правове регулювання управлінської діяльності. Політична влада як регулятор

управлінських відносин. Політичні норми як регулятори управлінської діяльності. Політичні принципи і політичні інститути.

Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Філософські проблеми управління: об'єкт, предмет, типи.	2
2	Еволюція філософського осмислення феномену управління	4
3	Сучасні філософські підходи до управління: зміст, специфіка, концепти.	4
4	Наука в системі соціального управління	2
5	Моделі управління: онтологічний та гносеологічний виміри.	4
6	Теоретико-методологічні засади соціального управління.	2
7	Антропологічний та аксіологічний дискурси управлінської діяльності.	4
8	Філософські основи прийняття управлінських рішень.	2
Разом		24

Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософські проблеми управління: об'єкт, предмет, типи.	2
2	Еволюція філософського осмислення феномену управління	2
3	Сучасні філософські підходи до управління: зміст, специфіка, концепти.	2
4	Наука в системі соціального управління	2
5	Моделі управління: онтологічний та гносеологічний виміри.	2
6	Теоретико-методологічні засади соціального управління.	2
7	Антропологічний та аксіологічний дискурси управлінської діяльності.	2
8	Філософські основи прийняття управлінських рішень.	2
Разом		16

Самостійна робота

№	Назва теми	Години
1	Філософські проблеми управління: об'єкт, предмет, типи.	10
2	Еволюція філософського осмислення феномену управління	10
3	Сучасні філософські підходи до управління: зміст, специфіка, концепти.	10
4	Наука в системі соціального управління	10
5	Моделі управління: онтологічний та гносеологічний виміри.	10
6	Теоретико-методологічні засади соціального управління.	10
7	Антропологічний та аксіологічний дискурси управлінської діяльності.	10
8	Філософські основи прийняття управлінських рішень.	10
Разом		80

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/plozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-ocinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 75% (75 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 25% (25 балів) підсумкової оцінки на екзамені, які підсумовуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 9 балів, 3 теоретичне питання – до 7 балів). У 7-9 балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 5-6 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 3-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0
--	--

	балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше). Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 9 балів. Складові частини оцінки: відповідь на питання (виконання індивідуальних завдань) – до 9 балів; доповнення – до 6 балів; запитання – до 2 балів. Підсумкові тести за перший і другий змістовні модулі оцінюються до 5 балів. Загальна максимальна кількість балів за семінарські заняття та тести складає 75 . Оцінюючи відповідь ЗВО, викладач керується такими критеріями, як: 7-9 балів – повне, послідовне та обґрунтоване викладення матеріалу. Відповідь свідчить про глибоке розуміння питання та його зв'язок з іншими темами та питаннями. 5-6 балів – ЗВО дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач відповідає не чітко. 3-4 бали – ЗВО виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача. Викладає матеріал не послідовно. Відповіді на уточнюючі запитання дає не одразу, не впевнено та не чітко. На додаткові питання викладача не відповідає, або відповідає дуже поверхово. 2 бали – ЗВО у відповіді припускається грубих помилок і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; поверхово орієнтується в питанні та темі, яка обговорюється на семінарському занятті. 1 бал – ЗВО намагається відтворити зміст матеріалу, однак взагалі не розуміє його змісту. 0 балів отримує ЗВО, який відмовляється відповідати на запитання.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою

	програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.
--	--

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Основні історико-філософські парадигми управління		0...37
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...7
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...9
3	Робота на 3-му семінарському (практичному) занятті	0...9
4	Робота на 4-му семінарському (практичному) занятті	0...7
5	Підсумковий тест	0...5
Змістовий модуль 2. Сучасні теорії та концепції філософського осмислення управління		0...38
1	Робота на 1-му семінарському (практичному) занятті	0...9
2	Робота на 2-му семінарському (практичному) занятті	0...7
3	Робота на 3-му семінарському (практичному) занятті	0...9
4	Робота на 4-му семінарському (практичному) занятті	0...8
5	Підсумковий тест	0...5
Усього поточний і проміжний модульний контроль		0...75
Семестровий контроль (екзамен)		0...25
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		

66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцз'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані лабораторні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (35), він не допускається до складання екзамену під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання екзамену всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний екзамен складається у вигляді спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 15 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких

було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

Основна.

1. Гаєвська О. Б. Філософія управління / Філософія: навч. посібник. Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин Мрачковська, О.Б. Гаєвська та ін. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5d2f0169-fb16-4d37-be0a-7f6c3e54aa05/content>
2. Ільїн В.В., Ситницький М.В., Жилинська О.І. Філософія управління: навчальний посібник. Київ : Видавництво. Ліра-К, 2024. 250 с.
3. Мацусіта К. Філософія менеджменту. 2-е видання. К.: Альпіна Паблішер, 2022. 188 с.
4. Менеджмент у питаннях та відповідях: навчальний посібник / А. А. Вдовічен, О. Г. Вдовічена, В. А. Чичун та ін. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2023. 172 с.
5. Сегін О.В. Сучасна філософія управління на рубежі століть: історія, концептуальні рамки, інструментарій. МОН: Києво-Могилянська академія, 2024. 92 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8139f56a-584b-47cd-8c75-80881c32fb2d/content>
6. Сучасні соціальні теорії управління: Навч. посібник. Туленков М.В. К.: Каравела, 2023. 508 с.
7. Biesenthal C., & Wilden R. (2024). Multi-level project governance: Trends and opportunities. *International Journal of Project Management*, 32, 1291–1308.
8. García C., Armando J., Salamanca V., Andrés J. Contribution, impact and reflections of the philosophy in administrative management. A documentary reflection. *Revista Científica "Visión de Futuro"*. 2024. Vol. 28, núm. 1. P. 106-126, Universidad Nacional de Misiones. URL: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=357976095006>
9. Konstantinou E. A philosophy of governance. Chapters, in: *Research Handbook on the Governance of Projects*. chapter 1. Northampton: Edward Elgar Publishing, 2023. P. 9 –19.
10. Spetzler C., Winter H., Meyer J. Decision Quality: Value Creation from Better Business Decisions. NJ, Hoboken.: John Wiley & Sons, 2023. 256 p.

Допоміжна.

1. Mandragelia V. The concept of distributed leadership in education: diversity and evolution of approaches. Наукові записки кафедри педагогіки. ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2021. Том 2 № 49 (2021): Наукові записки кафедри педагогіки Випуск 49/Issue 49. С. 61-67.
2. Modern civil society in the era of informatization: postmodern worldview / Melnyk O., Shakun N., Herasymenko O., Nitchenko A., Olkhovik M., Kolievatov O. (2023) / AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research Special issue no.: 13/01/XXXII. (Vol. 13, issue Special issue). pp.41-48. ISSN 1804-7890, ISSN 2464-6733.

3. Theoretical and Humanistic reorientation of Modern society / Olga MELNYK, Nataliia SHAKUN, Olena HERASYMENKO, Alla NITCHENKO, Oleksii KOLIEVATOV // WISDOM 2(22), p. 59-67. (Scopus)
4. Tomita Y. Philosophy to Strategy: A Framework for Developing Business Strategy Based on Corporate Philosophy // Review of Integrative Business and Economics Research. URL: http://buscompress.com/uploads/3/4/9/8/34980536/riber_9-1_01_t19-097_1-25.pdf
5. Wilson D.C. (2023). The Philosophy of Management Today. The Philosophy of Management. URL: <https://doi.org/10.1007/s40926-023-00244-5>

Інформаційні ресурси.

1. Бібліотека Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.lib.rada.gov.ua>
2. Верховна Рада України (Закони України, Укази Президента, Постанови КМУ). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України. Електронна бібліотека [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://filosof.com.ua/elektronna_biblioteka
5. Кабінет міністрів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Національна парламентська бібліотека України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://elib.nplu.org/>
8. Національний інститут стратегічних досліджень при Президенті України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
9. Нормативні акти України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>
10. Сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
11. Центр Разумкова. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://razumkov.org.ua/>
12. Центр соціальний моніторинг. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://smc.org.ua/>
13. Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.libkor.com.ua/>
14. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://socis.kiev.ua/ua/>